

زندگی نامه و خدمات

حجت الاسلام والمسلمین سید محمد کاظم مجاب (قدسی)

دفتر فرهنگ معلولین
دار الثقافة للمعوقین
Handicap Cultural Center

عالم وارسته، شاعر ادیب، واعظ توانا حجت الاسلام و المسلمین سید محمد کاظم مجاب در آخرین روزهای اسفند ۱۳۰۸ چشم جهان گشود. درگذشت او هم در روزهای آخر اسفند یعنی ۲۴ اسفندماه ۱۳۹۰ بود. هشتاد و دو سال عمر با عزت را تجربه کرد. زادگاه او دزفول بود؛ ولی در سال ۱۳۵۰ به اهواز کوچ کرد و حدود نه سال در اهواز به امور فرهنگی و دینی اشتغال داشت؛ تا اینکه در سال ۱۳۵۹ به قم هجرت کرد و تا آخر عمر یعنی به مدت سی و دو سال در قم سکونت داشت.

خانواده

تبارش به نام «سادات گوشه» شهرت دارند و «سید احمد» نوه امام موسی بن جعفر علیه السلام سرسلسله این خاندان است. علت نام گذاری به گوشه این است که جد شازدهم این خاندان به نام «سید ولی الدین» در محلی به نام گوشه در نزدیکی دزفول به خاک سپرده شده است.

پدر سید محمد کاظم، «حجت الاسلام سید محمد علی مجاب» (درگذشت ۱۳۲۲ش) روحانی اهل سلوک، تهجد و معنویت بود. اجدادش هم در کسوت روحانیت به امور تبلیغی و اجتماعی اشتغال داشتند.

سید محمد کاظم فرزند ارشد خانواده بود؛ جزء او سید مصطفی و سید محمدی و دو دختر، فرزند این خانواده محسوب می شوند. ارشد بودن سید محمد کاظم، در او احساس مسئولیت خانوادگی می کرد و درصدد بود خانواده ای با شرافت و سربلند داشته باشد.

آری سید محمد کاظم به عنوان خردسال سیزده ساله و نابینا، وظیفه بزرگی بر عهده گرفت؛ اکنون بعد از گذشت پیش از هفتاد سال کارنامه اش را می توان مثبت دانست؛ چون اعضاء خانواده را به سامان رسیدند؛ حتی برادرش تا عالی ترین تحصیلات در رشته داروسازی پیشرفت داشت.

کودکی و جوانی

سید محمد کاظم در سال اول تولدش بر اثر سرخ چشمی، بینایی خود را کاملاً از دست داد و مهم ترین نگرانی والدین او، آینده اش

بود. پدرش با تشخیص درست استعدادها و توانایی هایش، خط مشی و آینده ای متناسب برایش رقم زد. و آموختن قرآن، ادعیه، حدیث، نیز حفظ قرآن کریم را شروع کرد. گویا پدرش می دانست فرصت چندانی ندارد و به زودی خانواده اش را ترک می کند و سید محمد کاظم باید زودتر آماده پذیرش مسئولیت های بزرگ گردد، از این رو گاه او را وادار به فراگیری می کرد؛ حتی از هفت سالگی به تشویق پدر، اداره جلسات وعظ و روضه خوانی را آغاز کرد و با تمام نیرو تلاش می کرد در زمینه فراگیری دانش های پایه مثل ادبیات فارسی و ادبیات عرب نیز یاد گرفتن معارف شیعی و از دیگر سو تجربه آموزی در عرصه تبلیغ و ارشاد مردم را گسترش دهد؛ تا به هنگام فقدان پدر، بتواند روی پای خود بایستد و مستقلاً زندگی کند. بالاخره در سیزده سالگی با فوت پدرش، مجبور شد یک خانواده شش نفری را اداره کند و هم خودش پیشرفت تحصیلی داشته باشد.

غیر از فقدان پدر، عوامل دیگری مثل ممنوعیت تبلیغ و تحصیل حوزوی در آن دوره و نابینایی، مانع پیشرفت او بودند. همچنین امکانات مالی چندانی نداشت تا بتواند وسایل جدید تهیه کند و مجبور بود با حداقل امکانات موجود قناعت کند؛ مثلاً امکانات بریل یا کتاب گویا نداشت و از اقوام و نزدیکان یا دوستانش، استدعا می کرد، منابع را برایش بخوانند و از این طریق دانش و معلومات خود را افزایش می داد.

دانستن و پیشرفت

وی به عنوان یک نابینا نیاز به امکانات داشت؛ اما در آن دوره در محلی مثل دزفول امکانات پزشکی و چشم پزشکی بسیار ضعیف بود. اقدامات حمایتی از معلولین و نابینایان هم وجود نداشت. گویا اولین برنامه حمایتی درمانی برای نابینایان از سال ۱۳۲۷ آغاز شد و پس از این بود که آقای مجاب برای پیوند قرینه به تهران اعزام شد. چند ماه تحت درمان و جراحی قرار گرفت ولی نتیجه نگرفت و به دزفول بازگشت.

عاشق پیشرفت و علاقه مند مطالعه و کتاب بود، از این رو فقدان امکانات نمی توانست راه پیشرفت او را مسدود کند. همواره روش هایی را انتخاب می کرد که سربار دیگران نباشد و هم پیشرفت اش تضمین گردد. بنابراین از همدرسی ها، شاگردان، اقوام و آشنایان خود کمک

گرفت و با این سه گروه به گونه ای رفتار می کرد که از قرائت آنها استفاده کند و در عوض، مسائل علمی را به آنها یاد می داد.

در سنگر تبلیغ

پدرش قبل از وفات، سید محمد کاظم را به دست دو تن از مشاهیر دزفول سپرده بود تا بر آموزش و پیشرفت او نظارت داشته باشند. این دو، ملا عبدالرضا ترابی ناصح و ملا مرتضی ترابی شریفی بودند. چون پدرش به شیفتگی سید محمد کاظم به کتاب و مطالعه پی برده بود و می دانست فرزندش آینده روشنی خواهد داشت. گویی خداوند به جای نابینایی، حافظه قوی، نیز عشق مفرط به کتاب و دانش به او داده بود. از این رو علاقه او به مطالعه موجب شد در تبلیغ و منبرداری و اداره جلسه هم موفق باشد و به سرعت جای خود را در محافل علمی باز نماید.

سید محمد کاظم در نوجوانی و به قول خودش از هفت سالگی به بیان حکایات، تاریخ اسلام و روضه خوانی در مجالس خانگی و کوچک می پرداخت. اما با تجربه آموزی در جوانی در جلسات عمومی شهر که اغلب در مسجد آیت الله نبوی تشکیل می شد، منبر می رفت. گاه در وقایع مهم تاریخی، او منبری و در واقع سخنگوی شهر دزفول و روحانیت بود. برای نمونه در مهرماه ۱۳۴۲ وقتی آیت الله سید روح الله خمینی (در آن زمان هنوز به امام مشهور نشده بود) از زندان آزاد شد در چند شهر از جمله دزفول مراسمی جهت پشتیبانی بر پا گردید. تنها سخنرانی در تجمع مردم دزفول مرحوم مجاب بود. در این زمان ۳۴ ساله بود. همچنین در سال ۱۳۳۲ به مناسبت شهادت یکی از تظاهر کنندگان علیه رژیم پهلوی به نام عبده درچین (سقا) و در تشییع جنازه او، مرحوم مجاب سخنرانی نمود. در این زمان ۲۶ ساله بود. یعنی به رغم جوانی در جامعه دزفول و نیز در جامعه روحانیت دزفول اعتبار و شهرت داشته است.

اما با آمدن به قم در ۱۳۵۹، سبک و شیوه سخنرانی ایشان مقبول همگان افتاد و در اکثر مراکز علمی، بیوت علماء و بزرگان به مناسبت ها منبر می رفت. اکنون صدها سخنرانی به صورت صوتی میراث او است.

از نوجوانی اشعاری زمزمه می کرده و به تدریج شعرهایش پخته تر

شده است. به طوری که یکی از ناشران دزفول به نام سید عیسی عالمشاه صاحب انتشارات عالمشاه، اشعار مرحوم مجاب را زیبا و متقن یافته و در یک جلد به نام نامه روشن بینان در سال ۱۳۴۳ش/ ۱۳۸۵ق منتشر کرد. دیوان مرحوم مجاب در سال ۱۳۷۶ با افزودن اشعار جدید و کامل تر شدن، مجدداً توسط انتشارات صدر در تهران منتشر شده است.

رحلت و درس های زندگی

استاد مجاب در بیست و چهارم اسفند ۱۳۹۰ برابر ۲۳ ربیع الثانی ۱۴۳۳ در قم درگذشت. پیکر مطهر ایشان پس از تشییع از مسجد امام حسن عسکری علیه السلام تا حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیه در مقبره العلمای آرامگاه باغ بهشت (حجره ۷۲۰۲) به خاک سپرده شد.

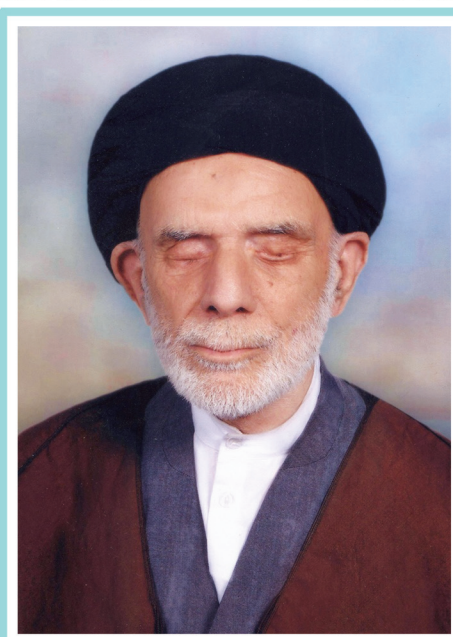
سید محمد کاظم با توشه ای پر مایه از اخلاص، مردم داری، ترویج معارف اهل بیت علیهم السلام رفت و در سرای باقی ماوا گرفت. بر ما است از سرگذشت او پند و عبرت آموخته و در راه نیکش، سالک باشیم.

«مجاب» چهره ای مشهور با همت بلند، تلاشگر خستگی ناپذیر است. او بی منت چشم ها می دید و بصیرتی داشت که کمتر افراد دارند و به موقعیت هایی رسید که بسیاری در آرزوی آن مانده اند. در خطابه و منبر جایگاهی رفیع داشت. در حوزه اهواز و قم به تدریس ادبیات عرب، منطق و علوم عقلی، اصول فقه و فقه می پرداخت. یک عمر با شرافت و بزرگواری زندگی کرد. نه مدح کسی گفت و نه نان به نرخ روز خورد.

نه زیر بیرق کسی سینه زد و نه برای دنیای خود و دیگری آخرتش را فروخت. هیچ گاه حق را زیر پا نگذاشت و همواره انسانیت را پاسداشت. هشتاد سال با شرافت و پاکباخته زندگی کرد در زندگانی قانع، میانه رو، محب اهل بیت علیهم السلام و قدسی بود. اگر او را با این همه بزرگی ها و سلامت ها، معلول بدانیم، کاش همه ما معلول می شدیم.

فشرده سید محمد کاظم، اخلاص، قناعت و همت است. میراث او برای ما هم همین سه نکته است. اگر عامل به اینها باشیم زندگی شیرین و موفقیت آمیز چون او، خواهیم داشت.

فعالیت‌ها و اقدامات به مناسبت پنجمین سالگشت عروج ملکوتی

دفتر فرهنگ معلولین
دار الثقافة للمعوقين
Handicap Cultural Center

شخصیت مرحوم سید محمدکاظم مجاب از جهات مختلف اهمیت دارد؛ میراث وی در ترویج فرهنگ تشیع و تبلیغ و ترویج معارف اسلامی دارای ابعاد قابل توجه و مؤثر است. به همین دلیل دفتر فرهنگ معلولین درصدد بر آمد تا اقداماتی به منظور بزرگداشت و نکوداشت ایشان به مناسبت پنجمین سالگرد درگذشت ایشان انجام دهد. شایسته است روش او در تبلیغ، به عنوان الگویی مناسب توسط طلاب جوان و مداحان و مبلغان سرلوحه برنامه‌ها قرار گیرد. ایشان به‌رغم نابینایی همواره در تلاش و پیشرفت بود و توانست الگویی مناسبی برای پیشرفت جوانان و افراد دارای معلولیت عرضه کند. ایشان از افتخارات تشیع و از مفاخر معاصر ایران هم هست. این دلایل موجب شد، با کمک پژوهشگران مبرز و نویسندگان مجرب، اقداماتی در چند رشته جهت تکریم از شخصیت و تقدیر از خدماتش آغاز گردد. اما مجموعه اقداماتی که دفتر فرهنگ معلولین با همکاری عزیزانی از شهرهای مختلف، درباره این شخصیت مکرر اجرا کرده، در چهار فصل تقدیم می‌گردد.

مجاب نامه

مجموعه هشت جلد کتاب با عنوان مجاب نامه (۱ تا ۵) به شرح زیر در دستور کار است.

۱. حاصل عمر: زندگی نامه و فعالیت‌های سید محمدکاظم مجاب، یک جلد این کتاب شامل زندگی خودنوشت و شرح حوادث به روایت دیگران، مقالات و مصاحبه‌ها درباره شخصیت، خاندان، آثار و نیز درباره اجازات ایشان است.

۲. لطف دوست: مجموعه اشعار سید محمدکاظم مجاب (قدسی)، یک جلد اشعار مرحوم مجاب، اشعار درباره، هدایی‌ها و نیز بررسی و تحلیل شعر ایشان در این کتاب عرضه شده است.

۳. دانشنامه معارف شیعه: تدوین و تنظیم سخنرانی‌ها، چهار جلد سخنرانی‌های مرحوم در مجالس مختلف از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰ است. گروه بیست نفری از متخصصان چند رشته در حال مکتوب و آماده سازی این مجموعه است و به صورت دانشنامه عرضه می‌گردد.

۴. نقش یار: مجموعه تصاویر سید محمدکاظم مجاب، یک جلد ۵. راهنمای آثار، یک جلد

این کتاب به معرفی میراث ایشان مانند اشعار، کتب و سخنرانی‌ها به روش علمی می‌پردازد.

مجموعه نرم افزاری

هشت لوح فشرده (DVD) با عنوان مجموعه نرم افزاری سید محمدکاظم مجاب: دیداری شنیداری در چهار گروه زیر عرضه می‌گردد:

۱- مجالس فاطمیه، یک عدد
سخنرانی‌های سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ در قم و تهران به مناسبت شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها است.

۲- مجالس حسینی، یک عدد
سخنرانی‌های سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ به مناسبت مجالس در ایام عاشورا و محرم در قم و تهران است

۳- مجالس طباطبایی، پنج عدد
سخنرانی‌ها در سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ در قم، کتابخانه مرحوم سید عبدالعزیز طباطبایی برای نخبگان به مناسبت‌های مختلف

۴- مجالس مذهبی، یک عدد
سخنرانی‌ها در سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰ در قم، مراکز علمی و تبلیغی به مناسبت‌های مختلف برای عموم مردم

سخنرانی‌هایی که به صورت نوارکاست از ایشان باقی مانده تبدیل به فایل‌های الکترونیکی جدید شده و در هشت DVD عرضه می‌گردد. این سخنرانی‌ها به روش علمی مجموعه سازی و عرضه خواهد شد. هدف این است که علاقه‌مندان و مبلغین از سبک، روش و محتوای منبر آن مرحوم مستقیماً استفاده کنند.

گزارش نشست

مجموعه فعالیت‌هایی که در روز نشست یعنی ۲۰ اسفند ماه ۱۳۹۵ عرضه می‌شود، در دو سامانه ضبط و ثبت می‌گردد:

۱- گزارمان، یک جلد کتاب کاغذی
اقدامات ارتباطی، تبلیغاتی، چاپ و نشر و خدماتی که از چند روز قبل از ۲۰ اسفندماه ۹۵ شروع و در این روز به پایان می‌رسد، در این کتاب گزارش می‌گردد.

۲- گزارش صوتی - تصویری، یک DVD

رخدادها، سخنرانی‌ها، حواشی، اجرای سرودها، مصاحبه‌ها و اظهارنظرها در روز بزرگداشت در قالب یک عدد DVD عرضه می‌شود.

اطلاع رسانی

علاوه بر فعالیت‌های سایت دفتر فرهنگ معلولین و گروه تلگرامی معلولان فرهیخته وابسته به همین دفتر، چند اقدام ویژه دیگر برای پوشش دادن خبری - تبلیغاتی بزرگداشت مرحوم مجاب انجام می‌پذیرد:

۱- هفته نامه بزرگداشت
هشت شماره نشریه با عنوان «بزرگداشت» از اول بهمن ماه منتشر می‌گردد. این نشریه هفته نامه است و درصدد ایجاد رونق در امور بزرگداشت است. این پروژه شروع شده است. این هفته نامه الکترونیک و در سایت دفتر فرهنگ معلولین موجود و قابل دسترسی است.

۲- کتابچه زندگی نامه و خدمات، سه زبانه
به منظور آگاهی عمومی مردم جزوه تاشو به سه زبان فارسی و عربی و انگلیسی با عنوان زندگی نامه و خدمات حجت الاسلام و المسلمین سید محمدکاظم مجاب (قدسی) عرضه شده می‌شود.

۳- کتابچه پنجمین سالگشت عروج ملکوتی
به منظور آگاهی رسانی به عموم مردم نسبت به اقدامات دفتر فرهنگ معلولین، جزوه‌ای تاشو به سه زبان با عنوان «فعالیت‌ها و اقدامات به مناسبت پنجمین سال عروج ملکوتی» منتشر شده است. این اثر درباره فعالیت‌ها و اقدامات دفتر فرهنگ معلولین به مناسبت سالگرد درگذشت مرحوم حجت الاسلام و المسلمین سید محمدکاظم مجاب است.

۴- سرود
آماده کردن چند سرود از اشعار مرحوم مجاب و عرضه در روز نشست. سپس انتشار به صورت نرم افزار است.

۵- اطلاعیه‌های تبلیغاتی
از آبان ماه ۹۵ تبلیغ برای همایش بزرگداشت روی سایت‌ها و گروه‌های تلگرامی آغاز شد. و اطلاعیه‌هایی طراحی و منتشر گردید. استفاده از این شیوه مدرن خوب جواب داد و ظرف سه ماه مقالات و مصاحبه‌های بسیار واصل گردید. غیر از اطلاعیه‌های رسانه‌ای، چند نوع بَیْر و تیزر جهت نصب در محوطه همایش طراحی و نصب شده است. لازم است از همه بزرگانی که در این فرصت ضیق برای تحقق این

نکوداشت، کوشیدند و مساعدت فرمودند، تشکر شود. همچنین خانواده آن مرحوم به ویژه آقای سید ناصر مجاب زحمات فراوان در انجام این مهم داشته‌اند. برادر بزرگوارش، دکتر سیدمحمدی مجاب و دامادهای محترم به ویژه دکتر سید علی صدر السادات از هیچ کوشش و مساعدتی دریغ نفرمودند؛ ما به نوبه خود از همه این عزیزان سپاسگزاریم. در پایان لازم است این مساعی و تلاش‌ها را ادامه توصیه‌ها و راهنمایی‌های جناب حجت الاسلام و المسلمین سید جواد شهرستانی زیدعزه دانست.

امید دارد با این اقدامات، یاد و خاطره، اخلاق و منش، نیز آثار ایشان ترویج گردد و برای همیشه از خطر فراموشی و نسیان حفظ گردد و یاد این خادم فرهنگ شیعه همیشه زنده بماند.

مراسم بزرگداشت حجت الاسلام والمسلمین سید محمدکاظم مجاب

جمعه ۲۰ اسفندماه ۱۳۹۵

۱۱ جمادی‌الثانی ۱۴۳۸

ساعت ۹ تا ۱۲ صبح

برنامه جلسه بزرگداشت

آغاز مراسم با تلاوت کلام الله مجید، ۹ صبح

گزارش کمیته علمی، ۹:۲۰

سخنرانی یکی از اعضاء خانواده، ۹:۵۰

اجرای سرود نابینایان، ۱۰:۳۰

سخنرانی نماینده جامعه نابینایان، ۱۱

سخنرانی یکی از مقامات استان، ۱۱:۲۰

سرود ناشنویان، ۱۱:۴۰

برنامه حاشیه

دفتر فرهنگ معلولین

قم، بلوار امین، خیابان گلستان، کوچه ۱۱، پلاک ۴، طبقه دوم

۰۲۵۳۲۹۱۳۴۵۲ - ۰۲۵۳۲۹۱۶۵۲۷

www.HandicapCenter.com

www.DataDisability.com